

Ruhrgebied – Ontwerpwedstrijd Fabriek

Het Ruhrgebied staat bekend om zijn vele staalfabrieken en hoogovens: grootse gebouwen die in de loop van de tijd veelal niet meer in gebruik zijn (in oorspronkelijke functie). Sommige fabrieken staan leeg...anderen hebben een geheel andere bestemming gekregen. Denk bijvoorbeeld aan het Red Dot Design Museum.

Niet alleen in het Ruhrgebied verliezen de grote fabriekshallen hun functie. Ook in Nederland staan enkele fabrieken al lange tijd leeg. Vlakbij de Duitse grens heeft het fabrieksgebouw "De Vasim" in Nijmegen geen duidelijke bestemming meer.

Daarom heeft de gemeente Nijmegen besloten dat er een nieuw bestemmingsplan/ontwerp voor "De Vasim" moet komen. Bovendien wordt het stadsdeel waarin het gebouw staat binnenkort vernieuwd. Men wil graag optimaal gebruik gaan maken van deze fabriek.

De gemeente Nijmegen geeft jullie de opdracht om een nieuw bestemmingsplan voor de oude fabriek te ontwikkelen en op pakkende wijze aan hen te presenteren!

Ontwikkeld door

Willemien Cuijpers, Interfacultaire Lerarenopleiding UvA

Onderwerp

CKV – Culturele Hoofdstad Ruhrgebied – Ontwerpwedstrijd

Tijdsduur

6 lessen

Doelstellingen

De leerlingen zijn in staat om:

- Een nieuw bestemmingsplan te bedenken en ontwikkelen dat voldoet aan de vooraf gestelde voorwaarden en beoordelingscriteria
- Het nieuwe plan te verwoorden in een schriftelijk verslag en te verbeelden in andere producten (tekeningen van plattegrond en doorsnede, sfeerbeeld en poster)
- Het plan op heldere wijze te presenteren
- Samen te werken.

Leeractiviteiten

- Verkennen, uitleggen, beredeneren (beheersing)
- Plannen, beargumenteren (beklijving)
- Bewust kiezen, ontwikkelen, ontwerpen (wendbaar gebruik)

Onderbouwing

- Samenwerkend leren: 5 sleutelbegrippen van samenwerkend leren (zie Ebbens e.a. 2005, Samenwerkend leren) komen in deze opdracht aan de orde:
 - Positieve wederzijdse afhankelijkheid (cursisten hebben elkaar nodig, 'information gap')
 - Individuele aanspreekbaarheid (op eigen inbreng en groepsresultaat). Ieder lid kan gevraagd worden te rapporteren.
 - Directe interactie (inhoud (en tafelopstelling) nodigt uit tot samenwerking)

- Expliciete aandacht voor sociale vaardigheden (evt aanleren, en via feedback op goede samenwerking)
- Aandacht voor het groepsproces (evaluatie op inhoud van de opdracht en op proces van samenwerking)
- Zelfstandig leren: deze opdracht voldoet aan de criteria voor een betekenisvolle opdracht. De leerlingen moeten een voorstel schrijven voor de commissie, maar hebben nog voldoende keuzevrijheid in welke producten ze willen maken.
- Competitie-element: in de opdracht zit een competitie-element verwerkt wat vaak motiverend voor leerlingen werkt.

Beginsituatie

Havo 4 / VWO 4

Deze opdracht is ontwikkeld in het kader van een excursie naar het Ruhrgebied. De opdracht kan echter ook zelfstandig uitgevoerd worden.

Vorbereiden

Kopiëren van de opdrachten.

Opties voor inleidende les:

- Koppeling aan een excursie naar het Ruhrgebied, waar vele oude fabrieken staan.
- Discussie met de leerlingen voeren over de schoonheid / lelijkheid van zulke fabriekgebouwen (en hun ervaringen tijdens de excursie).
- Waarom wil men deze gebouwen toch graag behouden?
- Voorbeelden tonen van andere projecten waarin een oude fabriek een nieuwe functie heeft gekregen, zoals Tate Modern en Wunderland Kalkar.

Instrueren

- **Wat:** Jullie gaan in groepjes van 3 aan de slag met de ontwikkeling van een nieuw bestemmingsplan voor de fabriek in Nijmegen. Daarbij moeten jullie rekening houden met een aantal belangrijke voorwaarden en beoordelingscriteria. Het plan moeten jullie via verschillende onderdelen uitwerken tot een pakkende presentatie.
- **Hoe:** In groepjes van 3 ontwikkelen jullie eerst een gezamenlijk plan, waarna jullie elk één onderdeel van het plan en de presentatie gaan uitwerken. Daarbij hebben jullie regelmatig overleg met elkaar, om op die manier samen tot het beste ontwerp te komen.
- **Waarom:** Op deze manier gaan jullie op zoek naar creatieve oplossingen binnen een vaststaand kader. Op die manier leer je je creativiteit verder te ontwikkelen en leer je om te gaan met situaties waarin je met bepaalde vaststaande gegevens moet werken. Bovendien leren jullie via deze opdracht goed samen te werken en te overleggen.

Uitvoeren

Inleiding opdracht:

- Voorwaarden waaraan het plan moet voldoen moeten voldoende toegelicht worden (exterieur Vasim mag niet worden aangetast + inpassing in bestemmingsplan).
- De beoordelingscriteria moeten toegelicht worden (originaliteit en aansprekendheid). Wat verstaan we daaronder?
- Ook het systeem van groepswork met individuele opdrachten heeft aandacht nodig bij de inleiding. Eventueel kan elke les gestructureerd worden door telkens een groepsoverleg in te plannen aan het begin van de les.

Nabespreken

- **Wat:** Wat is jullie nieuwe bestemmingsplan voor de fabriek geworden?
- **Hoe:** Hoe zijn jullie tot dit plan gekomen?

- **Waarom:** Op deze manier zijn jullie op zoek gegaan naar creatieve oplossingen binnen een vaststaand kader. Op die manier hebben jullie je creativiteit verder te ontwikkeld en leer je om te gaan met situaties waarin je met bepaalde vaststaande gegevens moet werken. Tevens hebben jullie geleerd om in een groep te werken waarbij taken verdeeld werden, maar waarbij jullie wel samen tot een eindproduct moesten komen.

Evaluatie

Criteria proces:

- De groepsleden overleggen regelmatig met elkaar en leggen hun bevindingen en afspraken vast in hun dossier.
- Bij het bepalen van de hoofdlijn in de opdracht heeft iedereen evenveel ingebracht. (het komt niet vanuit slechts 1 à 2 personen.)

Criteria product:

- Het plan voldoet aan de gestelde voorwaarden door de gemeente.
- Het plan voldoet aan de beoordelingscriteria: originaliteit en aansprekendheid.
- De verschillende onderdelen zijn coherent aan het plan uitgevoerd.
- De verschillende onderdelen zorgen voor een pakkende presentatie van het plan.
- De verschillende onderdelen zijn zorgvuldig uitgevoerd.

Vervolg

Laat de leerlingen zelf elkaars plannen beoordelen als zijnde een aantal afgevaardigden van de gemeente Nijmegen. Welk plan zou er dan als beste uitkomen?
En waarom?

Varianten

Opties voor aanpassingen:

- Een ontwerp voor een ander gebouw; bijvoorbeeld in de buurt van de school of een fabriek in het Ruhrgebied.
- Het aantal lessen en opdrachten van deze lessenserie kan aangepast worden aan de mogelijkheden op school.
- De producten kunnen aangepast of uitgebreid worden, door het maken van bijvoorbeeld een maquette of een sfeerfilmpje.
- Er zijn mogelijkheden om vakoverstijgend te werken bij deze opdracht. Bijvoorbeeld een samenwerking met M&O waarbij de leerlingen een ondernemingsplan moeten ontwikkelen voor de nieuwe bestemming.
- Breng een bezoek aan de fabriek die de leerlingen een nieuwe bestemming moeten geven. Op die manier ervaren ze de ruimte en mogelijkheden zelf.
- Koppeling aan verslaglegging culturele activiteit.

Werkmateriaal

Opdrachtenboekje